

حيات

اداره مرکزی :

آق قورده ، استانبول جاده سنده آق قورده
معارف امینکی باشده کی دائرة

استانبول بوروسى :

استانبولده ، باب عالی جاده سنده ۸۷ نوره ده
دائرة مخصوصه

نسخه سی هر برده ۱۰ غرورده

سنة لکی پوسته ایله ۵ ایرا

(اجنبی مملکتلر ایچین ۵ دولار)

ایوه و اعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسه
مراجعت ایدیلیر

یازی ایشلرینک مرجعی آق قورده هر نوره ده

هیانه دامامیانه ... دنیایه داهایه جوقه حیات قاتالم ...

- یجه -

۲ نجی جلد

آق قورده ، ۲۷ تشرین اول ، ۱۹۲۷

صافی : ۴۸

بویوک غازیئک تورک کنجکمه خطابه سی

محررم افتدیلر؛ سزی کونلرجه اشغال ایدیه اوزدیه و تفرعاتنی نظیر
اک نهایت ماضی اولمیه بر دورک هکایه سیدر . بونیه ملتم و مستقبل
اولاد لریمز ایچین دقت و بیقظی دعوت ایدیه بیلر هک بعضه نقطه لر تبارز
ایتدیه بیلیمسیم کندیجی بختیار عدا ایدیه هکیم .
افتدیلر، بویانامه ملی هیای هتتام بولمیه فرصه
ایلدیه بویوک برملیک، استقلالنی ناصل
قازاندیغنی و علم و فنک اک صوک اساسلرینه
مستند ملی و عصری بر دولتی ناصیل قوردیغنی
افاده به جالبسدم . بویکونه و اصل اولدیغیمز
نتیجه، عصر لرده بری هکیمده ملی مصیبتلرک
دوغوردیغنی انباهلک و بوعزیز وطنک هر کوشه سنی
صولایانه قانلرک بر لیدر . بونیمجی تورک کنجکمه
امانت ایدیه یورم .

غازی سولیم یور

دو بویور قلبنک ثور سنده چلیک سوزلرینی ،
طونج عکسلر یاییور مملکتک هر طاشته ؛
ناصل آلدیه باش اوستنده اوشاهین یرینی ،
حقیدر، قابلاسه تاریخی بوسس نک باشته ...

سولیم یور، دیکله: سسک کوکله یالواردینی کون
دویانک، دیکله: سسک وارسه اوشاهیندی سسک .
دیکله: بل باغلادیق داغلری قار صار دینی کون
بوسسک صاحبی صوک بولده نوبجیکدی سسک !
آق قورده ، تشرین اول ۱۹۲۷

فاروق نافذ

ای تورک کنجکی! برنجی وظیفه ک تورک
استقلال و تورک جمهوریتنی الی الیه محافظه و مدافعه ایتمکدر .
(غازیئک سسی بوراده آغورد بر ادای مؤثر آلدی، آغوردی
و آغوردی)

موجودیتک و استقلالک بطنه ملی بودر . بونمل ، سسک اک قیمتی

مقدس یمین

غازیئک کنجکمه خطاب ایدیه نطقی، بونونه مملکت کنجکی طرفدیه حقیقی بر وجه و هیمانه قارشیلاندی . ۲۳ نسیبه اول بازار
کونی دارالفنونه طویلانه منور کنجک بوعلوی خطابه مقابله ایتمدیه : — بویوک غازیئک نودیع ایتمدیکی مقدس اماتنی بونونه
موجودیتلر محافظه و ایجاب ایدیه دامار لر مزده کی قانک صوک داملاسنی ده بوبولده فدا ایدیه هکیمز .

بولما ، دارالفنونه مدرسلی نامه مصلح الدیه عادل بک جواب ویردی :

— کنجکمه، سزه غبطه ایدیه یورم، چونکه انقدیمزک مبدعی بویوک غازی، اک مقدس اماتنی، جمهوریتنی سزله امانت ایدیه یورا

مفکوره جی

صائم بك، (ب..ب) قائم مقامنه تعیین نه دلدیكنی دویونجه نه قادر سهویندی . داهای چوجوقلفنده باباسنك كتبخانه سندن آشروب قاریشدر دینی «ثروت فنون» لرده بوبله نك رسمی كورمش ، اوزماندن بهری اومنظره بی اونوتمامشدی . توركیه نك بر بوجاگی اولان شرق ولایتلرندن بوبله آق ده کیز قیلرینه نقل نه دلیشی ایسه آبریمجه اونی سهویندیره بر نعمتی .

شهرک کنارنده ، بولك آرابا ایچین مساعد اولدوغی نقطه ده بوبوك بر قالابالق اونی قارشیلایه چیقمشدی . کندیسنك یاننده کی محافظ ژاندارمه دن ومکاره دن آکلاشیلمشدی که کلن قائم مقامدر . قالابالق اوکا دوغرو پورودی وصائم بك آتندن ایندی . «خوش کلدك» لردن سوکرا شالوارلی ، آبانی ساریقلى ، قارا صاقالی ، ابری آغیزلی وایری کوزلو بری اوکا بر آرز اوزاقده دوران بر آرابه بی اشارت نه درك «بوبروك افندم !» ده دی . هرکس اونك آرقه سنده حرمتلی بر وضعیله دورویوردی . صائم بك در حال تخمین ایندی که بوده اشرافدن بریدر وبوراده اشراف سلطنتی واردر .

— کیمکله مشرف اولوبورم ؟

دهر دهه ز ژاندارمه ملازمی مهم بر وظیفه بی برینه کتیرمك فرصتی دوشمشدر دیبه آتیلدی : — افندم ؟ «ب..ب» نك اك بوبوك اشرافی آق آغازاده حیدر افندی ! بلدیله رئیسدرلرده ... حیدر افندی مغرور نظرلرله صائم بك بوزینه باقارق سیریمش ، سوکرا تحریرات کاتبه امر وبرهرك :

— بزم آرابه نه رده ؟ کلین !

دهمشدی . صائم بك قیرمقی ایسته دیکی بر قوته شیمیدین بویون وهرمه مك ایچین تبسمله جواب وهردی :

— افندم ! آرتیق مساعده بوبروكده بزم قوماندان بکله برابر کیده لم .

فقط ژاندارمه قوماندانی ککهله دی :

— های های ! بوبروك افندم ! آما.. حیدر افندینك آراباسی راحتدر . هم بنده کزك آرابام یوق . شیمدی بولامایزده ...

صائم بك وحیدر افندی ، ایکسی ده ، داهای اوراده ، برکون بری بریله چارپشاجقلمی دوشو . نوبورلردی . ديك بوروبوشیله ، آدامک آلته دیکیلوب قالان باقیشیرله ، ذهنندن شوبله بردوشونوب

سوکرا جواب وهرن حالیه بوکنج آدام ، «یدر افندینك خوشنه کیتنه مشدی .

..

صائم بك ایندیکی اوده حیدر افندینکدی . دوشه غش ، دایامش ، مردیومك آلت باشندن دیوارلرینه قادر نفیس ، بوموشاقلمی انسانك کوزندن روحنه آقوب خیشیلدایان خالیرله بزمه غش بر او... یاتاق اوداسنده قاریولاسی وار ، بهمك اوطه سنك طاقلمی وار ، مسافر اوداسنده لازم کلن قاناپلر ، ماصه لر ، صاندالبار وار . وبونلرک هبسی بوزنه نکلین خالیر آراسنده داهای سحر بر حال آلیور .

آنادولونك بر بوجاغنده بوقونفور .. اوخ ! ثروت ، زورله ذوق یاراتیور . اوزون بر بولجولفده اوغرادینی بر جوق خانلرک بیتلی اودالرندن چیقان صائم بك غریب روحنی بو او ، غیل بر یوا طلسمیله صاروب قوجاقلادی . عجب کراسی بهالیمی ؟ یوقسه بو بر طوزاقی در ؟ دور باقلم ! بلکه بوحیدر افندی اوقادار فنا بر ادم ده کیلدر .

کندیسنك سیار قاریولاسی ، قیریق سیاموری ، وبوزلری برله غش چیقو قابلمی ایزبه آتیلدی . بهمك بر قاق کون قومشو اوده اوطوران حیدر افندین کلدی . شهرک ایله ری کلنلری اونی هیچ برکیجه زیارتسز بر قادیلر . فقط صائم بك هرکس حیدرافندی قارشیننده آلدینی وضعیتی بکه نمیوردی . اونك حقنده معلومات آلمایه ذاتاً قوبولمشدی : یارم میلیون لیرایه یاقین بر ثروت صاحبی ایش . کویلولره فائضه بارا اقراض نه دوب طابورلی آلان ، سوکرا اونلرک اراضینی حیلایه ضبط نه دهن ، بوبله بوبله خلقك ضررینه تمادیا زه نکیلنه شن ، (ب..ب) نی خرجه کسه ن بر بلدیله ریسی .. ذاتاً طاشان کوبه کنده ، آتی طاشان یاناقلرنده وباتلاق کوزلرنده بوغاصبلرک نعمتلی اوقونوبور .

— هی حزن آنادولو ! بوموشاق خالیرده سنك کیم بیلر نه قادر آهك وار !..

بو نقرات اونده ثابت بر فکر اولدی . اوی کندیسنه آرتق بانیوردی . حیدر افندینك صریحاً علیهنده ترتیباته قوبولق ایچین نه وندن مطلقا چیقمق لازمدی . اولا شهرک آشجینسندن سفر طاسلریله بهمك کتیرعه به باشلادی . سوکرا حیدر افندینك بر ضیافتی «خسته نیم» دیبه رد نه دی . دیگر اشرافك دعوتلرینه زمان زمان کیدیور ، چونکه او اشرافی یارین حیدر افندی قارشنی قولانلق ایچین کندیسنه بر آرز باغلامق ایستیوردی .

اوده اوطوردوغی بر آبی بولونجه کیرانی صوردی . حیدر افندین اکراملی بر جواب کلنجه بونی ظاهری بر فرصت یاپدی ، اودن جیقدی واورست محله ده ، نظارتی آبی ، فقط بسیط ایکی اوطه لی بر اوجکز کرالادی . وحیدر افندینك اونده کی ایزبه دن طاشینان سیار قاریولا اوراده جیلاق بر اودانك برکوشه سنی دولدوردی . بهمکنی ژاندارمه آشجیدن کتیریور ، خدمته ده او باقیوردی . آرتیق کیجه لری ، آلری حیلرنده ، بوش مکانك دیوارلری اوزه رنده وجودینك بوبوبوب کوجولن کولکسینی سیر نه ده نه ده :

— مجادله صائم ! ظفر ، فراغتک حقیدر . بوامتحان کونده نه کیلیرسه آتیده اویچیله جکدر . تحمل ومجادله !

نقراتی آدیلمرینك عکسلی آراسنده تکرار نه ده نه ده ساعتلرجه کزینیور ، کزینیور ، او آدامک آلی قیرمق ، بو بلده جکده آبی شیر یایق ایچین تدبیرلر دوشونوبوردی .

کندیسيله برابر چالیشاق آدام آرادی . فقط مدعی عمومی معاونی اسکی وبورسوق بر آدامدی . حاکم ایسه عقلا بر خوجا جادی . حیدر افندین سوز آجیلدجه :

— افندم ! دهردی . درت یوز بیک لیرالق آدامدر . بك نفوذلودر . هم ذات غایکزه کندیسنك حرمتی وار .

تحریرات کاتبی ایسه برلی وهر آمرک حشمندن کندیسینی قورتارمش بر مرانی ایدی . دیگر برلی اشرافی قازانابیلک احتمالی اولمادیقنی ده صائم بك بك چابوق آکلادی . حیدر افندینك اونی ترک نه ده لیدن بهری اونی آرتق دعوت نه میورلردی . اوده اونلره کیتك قرارینی ذاتاً ترک نه تمشدی . کندی کندینه : — دوغرو دن دوغرو به خلقه خطاب نه تمه لی !

دیور ، بونك چاره سنی آراپوردی . ذاتاً هبسنك ده آلی قیریلایه لازم کلن بواشراف قوتنك باشی : حیدر افندی ده وریلیرسه بوراده مفکوره ، انقلاب بونك کنیش کنیش آجیلدجینی سه زییوردی . اونك ایچین مجادله ترتیلرینی هدفنده تمرکز نه تدیروب بورونه به قطعی صورتده عهد نه ندی .

صائم بك ، متصرفله ، مکتبلی بر جزا ریسنك سرعتله کونده ریله سی ومدعی عمومی معاوننك تبدیلی «اسبابه توسل» اولونماسی ایچین یازدی . آبریمجه استانبوله ، عدلیه ده کی آرقاداشلرندن برینه تفصیلاتیله ایشی بیلدیردی . فقط هرایکی طرفندن ده خصوصی جواب آلدی : — «آدام نه رده ! سن اولانله اداره به باقی . شیمدی حرب ، آتش زمانی !» .. آه ! بو آداملر حقیقی بر نورلو آکلامیورلر ، اوزاقدن «سن اولانله اداره نه ت !» ده مه سنی بیلورلر .

بو بلده جبهه به ده یاقین ده کیل که بر قاق ضابط ویا احتیاط ضابطی بولسون واونلرله باش باشه بوروبهرك شو تفل و تعصب قوتی هیچ اولمازسه صاره بیلین .

مکتبلره آتیلدی : بر قاق مفکوره جی معلم !.. بونی کندیسینی یاراتق ایستیور ، هرکون مکتبلره کیدیور ، معلملر یکی اویانان مفکوره بی ، ملت اداره سنك وحقیق و طپرورلکک ناصل بر خلق مساواته ، ناصل کویلولی وخلق کندی افندیسی یایق اساسنه استناد نه ندیکنی آکلایوردی . فقط مکتبلرک معلملری ده تمام ده کیلدی . او ، ایچلرنده بر تانه کنج بولدی : قونیه دارالمعلمیندن یاقینلرده مأذون اولمش احمد افندی !.. بوده لیقانی جوق شی بیامیوردی ، فقط کنجی ، آتشیندی . قائم مقام اونی خصوصی اولارق اوینه دعوت نه دوب ده توجه کوسته رنجه احمد افندی آرتیق حساً صائم

بلك فكر لرنيك تأثيري آلتده قاشدى. صائم بك، جوق كچه دن، اوني باش معلم يابدى. ديكري ياشلى معلملرك يابدقلى صورته قولاق آصاى. برطرفند ده معارف مديريه خصوصى صورته يازدى. مفكوره جي ذهنيته يايلاق شيتي آكلتيور، واوندن ايكي كنچ معلم ايستيوردي . .

اونلرده كلديلىر: دوقوز سنه لك ليه دن ماذون فخرى وجودت ائديلىر. . صائم بك اونلري حرارتلى برنزاكتله قبول نهى. وظيفه لرني درحال بوره كدن آكلتدى. واونلر بومتواضع ودوغرو، كنديلرينه اهميت ودهن بواي قائمقامه بردينه جاندن مربوط اولديلىر. صائم بك ده «محيطي يادق!» ديور، سه وينيوردي. اونلرله برده تورك اوجاغى شعبه يي آجدي. ديكري معلملري ده اعضا قيد نه ديردي. اونلري زمان زمان اوراده طوبلايور، هپ برآراده مفكوره دن، عدالتدن، ملتدن، معارفدن قونو. شوپورلردى. آرتيق معلملر يالكز مكتبده ده كيل، هر بولونقلري برده ملتك، ملت اداره سنك نه اولدوغنى جوشقون جوشقون آكلتيورلردى. بر طرفند ده صائم بك كويلره چيقدى، هر كيتديكي كويده مختارلري و آغلاري طوبلادى، حيدر افنديك ناصل ظالم برآدام اولدوغنى، ر، برطاقم حسابلر يايلاق، كويلولري نه قدار قانديرديغي، بوندن صوكر ازراعت باقنه سندن استعراض باعالمري سويله دي، آكلتدى واور حريقه اطاعتلري دوام نه ده رسه شويله بويله يايلاق ديه كويلولري تهديدده نهى. . . كويلولر، هر باشلري صيقلدجه كنديلريني حياه نه دن حيدر افندي دوغرو دن دوغرويه مدافعه نه ده ميورلر، فقط قائمقامه دائما عني اعتراضى سو وپورلردى :

— افندم بر كره باغلي يز!

— نچين؟ بوندن صوكر ازراعت باقنه سنه كيدوب پارا آليك .

— آه! افندم بيلهك ازراعت باقنه سندن پارا آلق نه كوچ ايش يا! بزى «حوكمات» قابولنده هافتلر دولاشديرلرله ده. هم افندم، بزم طابولر يمزده حيدر افنديده در .

— بن اعلان وهرديره جكم: اوج آبه قدار هر كك طابوسيله حكومته مراجعت نه نه سنى ايسته به جكم. اوزمان بز اوندن طابولر يكزي آلير، باقنه ياتيريرز. باقنه سزك بورجكزي اوكا وهرير. صوكر سز ياواش ياواش باقنه يه اوده رسكز . . .

حيدر افندي بوقائمقام جوق ايله ري كيتديكني، بويله كيده رسه بلديه رئيسكي انتخابنده قايب نه ده جكني، صوكر نفوذنيك داهافضله قيريلاجغنى حس نه ديور، كنديسي ايچين شهرده وكويلرده ذاتا اوافق تفك ميريلتيلرده باشلادغنى دوپور، و آرتيق بوآدامك «دفع اولاسي» ايچين هر شيتي يايقي لازم اولدوغنى آكلتيوردي. هله شو آفاجان معلملري ده بولدوقدن صوكر بوقائمقام قاباردجه قاباريور .

حيدر افندي ده شهرده، صائم بك علينده پروياغاندا يايمايه باشلامشدى. فقط بو سفر آرتيق

اورته لني ايجه حركته كتيوردي: واعظلر، جامعلرده كر-يلره چيقديلر، قائمقامك صيق صيق قيرمكتنه كيدوب قيزلري كوردوكني، معلملرله «ايشي پشيمك» ايسته ديكني، ذاتا بكار اولدوغنى، ارلك مكتبلرنده ايسه جوجوقلره قرآن ده كيل، اويون و شرقي اوكره تداريني، وپو وسيله ايله هر كون جوجوقلري صوبوب قوللريني، باجاقلريني، چيلاق، «ناحرم» يرلريني سير ايتدكلريني سويله يور ونهايت بويله يرله «امت محمد» ك اولادي كيده رسه كافر اولاجقلريني، كونده رهن اويونك ده كافر صايلاجغنى علاوه نه ديورلردى!

مكتبلر بردينه بوشالدى. اوكون حكومت قوناغنده كي اوداسنه ونك كنچ معلملري كلديلىر. صائم بك اونلري او كچه اوينه دعوت نهى. كنديسي آقشام اوستو نه ركندن چيقدى، شهرك لك اوست نقطه سنده برته به ده، يته بويله بر آقشام كزيتيسي صره سنده كشف نه تمش اولدوغنى تك آفاجك آلتنه كيدوب اوطوردى. آفاجك ياقيننده ايجه لوله لي بر چشمه واردى. قيشي جوق آز اولان بو ساحلده ياز ايسته شيميدن، مارتده باشلامشدى. يكي بيمه به باشلايان چنلر اوستنه اوطوردى؛ آلايلديكنه آچيلوب اوزانان بحر سفيدك مجلا سطحه و ته به دن آشاغى به دوغرو اينه شهره باقدي، باقدي. سيله سويله نيوردي :

— هه! شو بنم اوطوردوغم بردن كيم بيلير نه قدار انسان بو ده كيزي سير نهى. . . فقط بونلرك ايچنده عجا بنم وضعيتنده اولان واريمدي؟

قاروقلو يكيچريلر، نوركيهك حالا بيمه به دن شيخ الاسلامي، قاضي سكرلي تاريخ بايراقلري، اهل صليب آقنلري، و بر جوق فكر قوربانلري برهر برهر كوزنيك او كندن كچيور؛ شو شيمدي بري رينه كيريشه دن مدني ملتلك ياراتدغنى فكرلر و اثرلر دماغنده جانلانيور، و اوزاق ده كيزك بوغولرنده خياللر قاماشيوردي. دوشونجه لرنيك آراسنده بر قاج كره ديشلريني غچيرداتارق :

— قارا قوت! قارا قوت!

دييه سله نهى.

يكي! بو ايش، بو آياقلا ناهه ريه قدار كيده بيلير؟ جهل، اخلاق سزده اولونجه نه لر يابارسه اولك ده باشنه اونلر كله جكر. . . معنوي جوزولويور، وكنديسي قطعي بر قرار وهره سيوردي. آياغه قالقدي، آلي هوا ده سالادي :

— بو يولك تك بولجيسي ده كيلك، صائم! بو قارا يول، قربانلرله دولو! . . .

دييه سويله نه رك يورودي. اوينه كلنجه ژاندارمه يي يالكز بولدي. چيلاق اوداسنده آشاغى يوقاري برقاج دفعه كزبندي؛ قاربولاسنه برقاج كره «اوف!» ديه رك اوزاندي و قالقدي.

— دونه جكميسك صائم؟ يورومه لي! فقط مؤثر اولادقن صوكر . . .

دوشونجه لرله برنتيجيه وارمادن كنچ معلملري كلديلىر. اونلره، بوتون موبيله سنى تشكيل نه دن

اوج تاختا صاندا ليا سنده بر كوسته ردي. ژاندارمه يي جاغيردي :

— شورادن بزه برآز راق آل!

عشرت عادتى اوليان قائمقام بلك بو امريني دوپونجه معلملر شاشيرديلىر. صائم باشي وقولني ساللا يارق سويله نهى :

— ايچلم!

فنجانلر قدح وظيفه سنى كورديلر؛ تك چيلاق ماصانك اوزه رينه اونلر و برآز به ينيق قونولدي. قائمقام بك قاربولاسي اوستنده اوطورويوردي. بياض جهره سي اوستنده يانان اوزون كيريكلي آلا كوزلري ماصهك بر نقطه سنه ديكيلىش، اللريني ترسندن قالجه لري آلتنه كچيرمش، كوكده سنى ايله ري كرى صالليور و دوشونويوردي. يوزنده يورغون بر آدا واردى. بلكه بر ساعت ايچنده هيچ برشي قونوشاديلر. صائم بك نهايت مفتور بر سيله خوجالرينه :

— هله سز دوام نه ديك باقلم! ده دي.

سپوره، موسيقي به فلان برآز فاصله وهرلك! كنچ معلملر جوق قالماديلر و كيتديلر. كنديسي يالكيز قانجه به مك به ده دن، يورغون، يني دوروش، ياندي و كندندن كچدي . . .

..

فقط يكي مكتبك لدتي آلمش اولان جوجوقلر نه رته سي كون اولرندن قاجوب كتابسز، مكتبه كلشلردى. باش معلم هان قائمقام بكي مقامنده بولدي: — افندم! ده دي. جوجوقلرك ياريسندن فضله سي بوكون كلديلىر.

صائم بلك كوزلري بارلادي :

— عزيزم! ديه جواب وهردي. بو ملتك اولادنده اساس اعتباريله عئل سليم وار. يورويه جكر. ودرحال مال قلمنه، تحصيلات دائره سنه امر وهردي: «تدريسات ابتدائيه قانونه استناداً» تحصيل مجبوريني ايله ري سوره رك حزاي نقدي آلاميه قالفيوردي. نفوس دائره سنه بالذات كيدوب كيمك تحصيل چاغنده جوجوغنى اولدوغنى تدقيق و تحقيقه قالقشدي. برطرفند ده ايشي، كندى قافاسنه لك جوق دك بلله ديكي سانجاق معارف مديريه يازدى. حيدر افندي بونكله ايشك بيمه جكني آكلادي. جوجوقلر كيمه سه بيله معلملر باقى اولدوقدن صوكر بلديه ايشلرنده ايسه قائمقامه ذاتا چكيشيورلردى. متصرفله يازدى كه يدي بيك ليرا صرفيله بر مكتب آچاجق، معلملره ده يوزليرا معاش وهره جكدر. فقط معارف مديري و قائمقام بونك، معلملري كنديسنه تابع قيلق و آلق ايچين حيدر افنديك بر حيله سي اولدوغنى نقطه سنده آكلشديلر. «دولت برتعليم و تربيه سياستي واردر. بو بارايي حيدر افندي معارف امرينه تخصيص نه ده رسه معارف مديري مكني آچار و اداره نه ديرر. حيدر افنديك انجاق برحق نظارتى واردر» جوابي وهريلدي. حيدر افندي آرتيق سانجاق مبعوثلرله «بوآدام مكتب ده آچدير ميور» ديه شكايكلر ياغديردي.

دیگر طرفدن یوزلیرا معاش وەرله جکئی دیوبوب ایشک
صوکنی دوشونه مین بارتال قیافلی کنج معللرده
بورج جوآننه صیقلشیر ، واحد افندی قائمقامه
بومکتیک آجیلماستک خیرلی اولاجقنی برکون سوز
آراسنده سوبله یوه رمشدی . قائمقام اولارک نهدن
کوزلریزک قاماشدیغنی آکلادی ، « بن سزه آریجه
پارا بولورم ! » دهدی . واولری برقاج هافاصوکر
اعشار کابلکی ایله کویلره یوللادی . تعطیل زمانی
ذاتاً کلشدی .

..

صائم بک طایو مسئله لرله حقیقه اوغراشور ،
اعشار ایشلرله یه تیشه بیلدیکی قادار کیمسه به کوز
آجیرمیوردی . حیدر افندیکن آدمی اولان مال
مدیریزک ده ارتکابی یاقلامش وایشدن آل چکدیر .
مشدی . حیدر افندی مبعوثره شکایت فیرطینه لری
باغدیرمقله برابر برطرفدن باشقه تورلوده ایشه
قوبولدی : صائم بکک ژاندارمه سنی آلدی .
قائمقاله آرتیق خلیجه لایبالله شمش اولان
ژاندارمه برکون صائم بکک تکلیف یه دیوه ردی :
— افندم بویه جوق زه فیل اولوبور . برته میز
غاری بولامده هم به مک یابار ، هم افندیکن خدمته
باقار . بز آرز . نه قادار اولسه غاری کبی یایامیز که
افندم !

صائم بک بونی بر آزده نفریزک شکایتی صاندی .
حقیقه اوکا خصوصی خدمتی یایدیرما به حق یوقدر .
برطرفدن ده بر آشینک به مککری آرتیق به نه ز بر
حاله کلشدی . هم بلسکه بوقادینله ایشده اوبدورولو .
وبررده .. سکرز آیدر قادیسز ..

حیدرافندی درحال کندی قوللاندینی قادیلردن
زهرابی وهردی ، ژاندارمه اونو کتیردی . بو ،
کوزهل ، عشوه لی ، تازه برقادیندی .. صائم بکک
ایلک آقتام آوه عودتنده کنیدیسی عشوه لرله قارشیلادی .
فقط او ، کندی قارشیننده بویه بر دنبره قیریتان
بوقادینک نه اولابیله جکئی دوشوندی . اونو قارشیننه
چاغیردی ، نه ره لرده چالیشدیغنی فلان صوردی .
قادین داتما فتان ، جواب وهردی :

— هیچ بربرده خدمتجیک یامادم داها ..
اما اویله اقتضا نه ندی غایری !

طوببول قوللری یاری به قادار جیلاق ، کوسکی
اولدوچه آچیقدی . بو بردنبره دعوت نه دیچی حال
قارشیننده صائم بک صارصیامادی ده کیل . فقط
بوقادارچابوق دوشمه به حاضر اولان برقادینده خسته اتی
بولوناجفتدن شبه نه ندی . قادین به مکک کتیردیکی زمان
عشوه لرینی جوغالور ، قائمقام بکک یوزینه تحاف
نظرلرله باقارق داتما قیریئوردی . اوقادار که صائم
بکده بونک مطلقا عمومی بر قادین اولدوغی قناعتی
اویاندی . ژاندارمه یی چاغیروب صوردی ، ژاندارمه نک
جوابی قادینککنه اویمیوردی :

— افندم ! دیبوردی . بونی بزم اوواشقلری
بولدی . هانی اولجه بر جوق افندیلرک یاننده خدمت
یامیش !
— بو ، بو آقتام اوینه کیتین . باشقه بر
قادین بولوک .

نه رته سی کون دائره دن اوکله به مککنه چیقان
قائمقام چارشینی قابالی بولدی . بریرخلق کومه لری
کنیدیسه خائن نظرلرله باقارق سوبله نیوردی . « نه اولوبور ؟ »
دیبه سوراجق اولدی . کنیدیسن بر آرز اوزاقده
دورانلر آرارنده ، فقط دیوبوراجق صورتده میریلاندیلر :
— نه اولوبور دیبه ده سوروبور . شوکاده
باقیک !

صائم بک بردلالک اوزاقده باغیردیغنی ده دیبوردی .
اهالی جامعلره دوغرو کیدیوردی . او ، کری
دوندی . ژاندارمه قوماندانی چاغیردی : یرنده
یوقدی . تحریرات کاتینی ایسته ندی ، و اوندن بو
اجتماعلرک ، بویکدوب کله لریک سینی صوردی :
— افندم ! دیبه کاتب جواب وهردی . بلدیبه
رئیس دلال چاغیرتمش ده .. اهالی جامعلره قوشوبور .
وعظ وارمش !

— نه وعظی ؟
کاتب بیلیمزکی دیوبور ، فقط برشیر بیلدیکی ده
طوبله بیلدیرمیوردی . نهایت ککله دی :
— افندمه بر قادین کلش ده ..

..

فی الحقیقه حیدرافندی هریشی ترتیب نه تمشدی .
داها آقتامدن ، زهرانک صائم بکک اوندن چیقماستی
متعاقب اودن آوه ، صباحلین ده دکاندن دکانه :
قائمقامک دون کیجه بر « بکر بالغه » به جبراً تجاوز
ایتدیکی خبرینی یایدیرمش ، خوجالار واسطه سیله
خلقی آیقلا ندیرمش ، دلال باغیرتارق جامعلره دعوت
نه تدیرمشدی . واعظلر جامعلرده « بکر بالغه » نک
ملع چاماشیرلرندن بیله بحث ده رک فتواوه ریبورلردی :
— بر قاتل و بر زانی کشینک آلنه امت محمدک
اموری تسلیم اولونابیلیرمی ؟

— الجواب : اولوناماز ! والله اعلم !

..

استانبوله بوسفر یاغان تلغرافلر تأثیرینی کوسته ردی :
سوزی آیاغه دوشورده بوقائمقام آرتیق عزل اولوندی .
ذاتاً جوقدن به ری حقتده شکایتلر واردی . ده مک
کیمسه بی مون نه ده مه مشدی .

صائم بک مقامی ، « آمرموجینجه » ، حاکمه
تسلیم نه ندی . کوزهل (ب ...) دن ، هیبات ،
نفرته آیریلماجقدی . ژاندارمه سنی ده آندن آلدیلر .
بر قایقله ، انگلیز و فرانسیز کیلرینه کورونه دن ،
ساحل بونجه سانجاق صرکیزنه کیمسه به قرار وهردی .
بالدات کنیدیسی قایق طونابه کیندی . فقط قایقچیلر :
« بز سنک کیبی آدمی کونوره یز ! » ده دیلر .
قاپیرجیلردن ده عینی جوابی آلدی . بونلر بره ربره
جسارتی بوسوتون قیریور ، اوکا بلیرسز بر قورقو
وه ریبوردی .

اونک معلملری ده کویلرله ایدیلر .
سانجاق صرکیزنه ، اوراده کی مأموریت حیاندیه
یکانه حالدن آکلار و قافادار بلله دیکی معارف مدیرینه :
سرعتله بر جوان کونده ربله سی ایچین تفصیلاتلی بر
مکتوب یازدی ... انتظار مدتیجه آرتیق سوقاغه ده
جوق جوق چیقماور ، آقتاملری اوسه ودیکی تک
آغاجک دینه کیدوب خیالره دالیوردی . خلق

اونی کوردوکه سوبله نیور ، میریلاندیوردی . نه ره
ایسه آشجیلر ، فیرنجیلر به جک بیله وهرمه جکلردی .

..

برکیجه صائم بک ، کیجه یاریسندن سوکرا ،
اویقوسنک آراسنده سوقاق قابوسنک چالیندیغنی طن
نه ندی . یاری اویانیق ، بکلدی . بو چالینه تکرر
نه ندی . او ، یاناغنده دوغرولدی ، ایچی مجهول
قورقورله تیره دی . بونه اولابیلر ؟ کنیدیسی توقیغه می
کلدیلر ؟ یننه بر طوزاغه می دوشوره جکلر ؟ ..

قابوینه چالیندی . اوح ! ایچی بورقولوبور ،
شاققیری صوژیور ، سوکرا یانوردی . قابو
تکرار داها حیرلی اولارق چالیندی . سس وهرمکدن
باشقه چاره یوق ! روه لوه ریخی آلدی ، لامبانی
یاقفسزین ، قارا کلفده امکله یه رک ، به نه ره به کیندی ،
برجانی آجیدی ، بو عرق برسله صوردی : — کیمدر او ؟
— آج افندم !

— نه ایستیورسک ؟ کیمسک سن ؟
— بز عسکرز ! سنی مسافر خانه دن ایستیورلر .
شاشیردی . نه مناسبت ؟ صاقین بریا کلشلق
اولاسین ؟ داها بوغوق جیقان ، تیره یه ن برسسه
صوردی :

— یچین او ؟
— بیا به یز بز افندم . قوماندان آمر نه ندی .
شیمدی سنی کونوره جکلر .

— شیمدی ناسل اولور ! بن یارین کدم
کلیم !

— اولماز افندم ! یارین صباح سوقیات وار .
شعبه رئیس بزه امر وهردی . شیمدی برابر کیده جکلر .
بیلوردی که شعبه رئیس او صره لرده شهرده
ده کیلدر و وکیلی ژاندارمه قوماندانیدر . حیدرافندیکن
قوتی هر بره به تیشیور . هیبات ! .. شو آنده یایلاجق
آرتیق هیچ برشی یرقدر .

— بک اعلا ! دیبه سله ندی . کلورم .
کینه یم ده ..

بردنبره شاشیرمشدی . نه یایاجقنی بیلیمیوردی .
اوطه سته شوبله بریا قیندی ، ده رین برانچ چکمه سیله
قارا کلکی دیوارلر آراسنده سوبله ندی :

— خلقی آزه ن قوت سنی ده آزیور صائم !
بورایه نه امللرله کلدک ، ناصیل کیده جکسک ...

سوکرا لامبانی یاقدی ، صاندیغنی قاریشیدردی ،
آوجی ییچی البه سنی چیقاروب کیددی ، قراوات ،
یاقا فلان طاقادی . فنی باشنه کچیردی . ایچ جینه ده
اللی باقنوطه بالغ اولان پاراسنی قویدی . اوداسنی ،
اشیاسنی ، قاریولاسنی ، حتی یانان لامبانی اولدوغی
کی بر اقدی . آشاغی به ایندی ، سوقاق قابوسنی
قاپامفسزین چیقدی و کنیدیسی بکلده ن ایکی عسکرک
آراسنده ، برجانی کی مسافر خانه به کونورولدی :

بوراسنی اسکی برجامدی قابونک طیشنده کنیدیسه
« کبر ! » ده دیلر . نوبتی اوکا قابوینی آجیدی .
صائم اولا منبرک اوستنده اولو بر ایشیق کوردی .
سوکرا ایشیکدن ایچهری آیاغنی آتار آتماز ، بردنبره
باشنه ووران مدهش بر قوقونک تأثیرله کری چکیلدی ،
فقط نوبتی اونو ایتدی و قابوینی قاپادی .

ایچەریده بری برینک آیاغه ویاخود یان یانه اوزامش برجوق انسانلر بر ییغین حالده ، سقیل بر بوغو ایچنده آنجا ق سەجیلە ییلوردی . نه یاباجنی دوشوندی . نه طرفه کیده جک ؟ هواسرلقدن ، پس قوقودن بونالما حس نه دیوردی . باشی ملوتدی . بوراسی جیلاق آنادولو خانلردن بیک کره به تردی . براو کورمه کلدی . بوغولوبوردی . هاوا ! . براز هاوا ! . عقله برشی کلدی . یوزنی قاپویه دوغرو دوندی ، اولدوغی بره جومه لدی ، پورتی قاپونک ایکی قانادی آراسنه صیقیشدیردی . دار آرالغک وهره بیلدیکی درجه ده دیشارینک هواسنی بورون ده لیکرله چکمه یه چالیشارق ، اولهجه صباحه قادر قاپو آرقه سنده قالدی . نوبخیلرک ده کیشدیکنی ، آماخسارینی چه ویروب یوقلادقارینی دوروبور و صوصوبوردی .

..

ایلك سحر ایشقلى نجه ره لردن آنجا ق نفوذ نه ده ییلوردی ، چونکه قیریلان جالرك برینه ناحتا چاقیشدی . یاتانلر بره بره اویانما یه باشلادیلر . جامك ایچنی آتیه سەسلری دولدوردی . صائم بك حالا او وضعیتده ایدی . اویانانلر كلوب قاپویه ووروبور ، « هی ! نوبخی آرقاداش ! آج ! قوشاق جوزه جكوك ! » ديه نه بنورلردی .

صائم بك جومه لیدی برده ، پورنی قاپو آرالغنده ، هب عینی وضعیتده دوروبوردی . نهایت قاپو آچیلدی : بولوك امینی ، آئنده دفتر ، کلدی ، « - جیقیک باقالم ! » دمدی . ایلك فیروایان : صائم بكدی .

دیشاریده سکز اون فانه ساحلی ، سونكولو ، اوستوباشی پارتال ، محافظ عسكر بکلە یوردی . جامك اولوسنه جیقانلر دیزیلدیلر . صائم بك بولوك امینك یانه صوقولدی :

— آرقاداش ! دمدی . بن خدمت مقصوره یه تايم ! احتیاط ضابطی یم . بنی بویه ناصیل سوق نه درسکز ؟ آمریکزه خبر وهریک ! بنی آلتیه طایورسکز .

بولوك امینی « زانی کشی » بی طیبی طاییشدی :

— افندم ! بن اوکا ناصیل غاریشاییلیرم ؟ شعبه رئیس وکیل آمر وهردی . سزده آرتیق قائمقام اولمادیعکز ایچین سوبقانه تابعسکز . هم کنیه کزی ده یازاجم .

و استانبوللو سلامی اوغلو صائمك ده کنیه سی یازیلدی .

برطرفه صبرالانان افراد ، « قوشاق جوزه جكوك ؟ » ديه میریلداتیوردی . بولوك امینی جواب وهردی :

— یولده ، شهرک یاماچنده مولا نه ده رکن جوزه درسکز . آها شیمدی کیدیوکز .

یوقلامه یاپیلدی ، هرکه بره ر جیفت اکک وهریلدی . سلامی اوغلو صائمك ده اککنی آلدی ، طوریه سی اولمادی ایچین قولتوغنك آلتیه صیقیشدیردی ،

وقافله نك تا آرقه صره سنده ، جامك اولوسندن جیقیدی :

طاشلری فیلامش ، قانورلو سواقلر آسنیور ؛ خراب دکانلر ، کیشکری اینیک ، کیمی یانه ، کیمی ایله ری اکیلش ، صوصوبور ، دیوارلرینک دیننده بریر ، یان طرفلرینه سەریلوب یانمش پورغون کوبه کلر ، هیچ قیلمه امقیزین ، صباح تازه لکنده اویوبورلردی . زمان زمان بر چشمه نك اوکنده ، بر شادیروانك اطرافنده نك توك ، قوللری صیوالی ، قافله به دوغرو ، جومه لیکلری موصلفك اوکندن دونوب شویله برباقان ، صوکرانه آبدستی آلمده دوام نه دهن قوشاقلی ، شالوارلی ، صاقالی انسانلر کورولوبوردی . بوزوق طاشلرک اوستنده بعضاً برقاق پراکنده آدم سس سورونوب سونوبوردی . بودیشلک سواقلر ، بودیشلک دکانلر صائمك مفکوره آتشی که میرمش ، شیمدی ایسکه له نه کولوبورلر کبیدی ... محله لرك ایچندن کچەرلرکن برایکی اودن به به آغلالماری ، صوکرانه شورادن بورادن خوروس سسلی کلوب کسیدی . بعض بودور ، کرپیچ اولرک باجاری نوعه یه باشلایور ، واورتالغه بریاتیق تزه رك قوقوسی یاییلیوردی . شهرک کنارنده جوان ، صویاسته دایانمش ، بکلە یور ، وصاچلری اورکولو قیزجوققوری ، آلرنده ده کینک « دهه » ديه ديه ، کوزلرینی اوغوشدورارق ، اوکلرینه قاندقارلی اینه کی سوروبور ، و اینه کلرک هربری سورویه قاتیلنجه بر باغیریبور ، صوکرابه سی قافله یه غریب بره ر نظرفیرلانارق بکلە شیوردی ...

..

فلسطين جبهه نه دوغرو کیده ن بول تصادفاً ، صائم بکک درد اورتاغی اولان سە وکیلی آغاچنک جوارندن کچیوردی . سلامی اوغلو صائم ، ته پی طیرمانان قافله نك اوکنده ومحافظلرک باشنده بولونان آتلی نك ژاندارمه نك اورایه دوغری بول آلدیغنی کورونجه صیره دن یاواشجه جیقیدی ، کندی یاقیننده رمحافظ نفرک یانه یاناشدی :

— آرقاداش ! دمدی . شو آغاچ اطرافنده قافله یه مولا وهرمه سی چاروشه سوبله یه بیلیرمیسک ؟ بن برپوزومی ییقایاجم ، اوراده صو وار .

دون کچه هیچ اوبومادم .. شو ده دیکمی یاپدیربرسه ک چوق نمون اولورم سنکله خرچلغمی ده یولده تقیم نه درز .

نفر ، اوستنی باشی مصورجه کوردوکی بودوزکون دیللی تازه عسکره صوردی :

— سن استانبوللومیسک ؟

— اوهت ! سنده اورالیمیسک یوقه ؟

— بن ایزمیتلیم اما . . . استانبولده جوق اوطوردم . اورخانیه قیشلاسنده ایدم .

— بنده بشیکطاشلیم همشهری یز ده مک !

صائم بك عسکرلرک آراسنده همشهریلکك اك

ای رول اوینایاجق برشی اولدوغنی چابوق خاطر لامشدی .

قافله یه فی الحقیقه آغاچه یاقین بربرده مولا وهریلدی .

هرکس اطرافه « قوشاق جوزمکه » داغیلیرکن سلامی

اوغلی صائم ده یاواشجه آغاچه دوغرو کیندی ، احتیاجنی یاپدقدن نك اوله لی چشمه ده یوزنی ییقادقدن صوکرانه ، آغاچ آلتنده ، فسنی بره واککنی ده فسنی اوستنه قویدی .

پورغون ، مفتور ، چنلره اوتوردی ، ده کیزه وشهره اوزون اوزون باقدی . بورایه نه قادر آقشاملر کلش ، عینی ده کیزه وعینی شهره باشقه نظرلرله نه قادر زمان باقشدی . . حیدر افندیك دسیه لری قارشینده ایلك دفعه معنویتنک بوزولدوغی کون یینه بورایه کلوب دوشونمشدی ... حیدرافندی ! .. تورکیه نك حیدر افندیلری ! ..

صبحا کونه شی آلتنده تازه نفسلرله توتنه ده کیزه آرتیق باقمامدی ؛ اوطوردوغی برده دیزلرینی بوکوب قالدیردی ، دیرسه کلرینی دیزلرینه دایا یاراق باشنی آووچلری ایچنه برانقدی ، اوزون اوزون ، سسز سسز دوشوندی ؛ بشیکطاشک ویران بر اوندی کوجوک مکتبلی قارده شیله اوطوران آتاسنک خیالی باشنک ایچنده دولاشدی . صائم ده ، سلامی اوغلو صائم ، فلان آلاینک فلان طاووری فلان بولوک افرادندن سلامی اوغلو صائم ، اوکا جبهه دن مکتوب یازاجدی ! .. کندیسنه بر آغلالم کلدی . هیچ قیلمه امقیزین ، جومه لیش ، باشی آووچلری آراسنده ، یوزی بره متوجه ، دوشونوبور و آغلییوردی . . اوزاقدن بر سس کلیوه ردی :

— همشهری ! استانبوللو ! قافله کیدیور . هادی باقالم !

سلامی اوغلو صائم کندینه کلدی ، آیاغه قالدی ، ده کیزه و حیدر افندیك مملکتته باشلی دوشونجه لی کوزلرله تکرار باقدی ، باقدی . ساللایارق ، آلتی شهره دوغرو اوزانارق ، هذیان نه ده رکبی خطاب نه دی :

— تورکیه ! .. تورکیه نك حیدر افندیلری ! .. وفسنی باشنه قویدی ، اککنی یینه قولتوغنه صیقیشدیرارق ، قافله یه قاتیلدی ، کوزلرینی سیله سیله اوزاقلاشدی ...

جنوره : تموز ۱۹۲۴

صفرت عرفی

آچی بر اولوم

دولت مطبعه سی مبرری قیمنی

کیملر مزده رکن الدیه بک اوزورده

ضاستالغی متعاقب وفات ایشدی .

مجموعه مزمهرمک عاثر در دستلرینک

تألیفه صمیمانه اشتراک ایدم .

مدیر مسئول : محمد امین
استانبول — دولت مطبعه سی